

cerkvi svojo starodavno veljavo obdržati in da ne marajo za postavbo od 8. aprila, po kateri se protestantom enake pravice podeljujejo, kakor katoličanom. Minister je na to odgovoril, da cesar v taki obliki, kakor je deželni zbor predložil svoj sklep o protestantih, ga ne morejo sprejeti, ker se opira na §. 17 deželne postave, ne pa, kakor bi imelo biti, na §. 19. a. Sicer pa je bilo deželnemu poglavarstvu tirolskemu ukazano, naj ne terpi nobenega upora zoper protestantski patent; tudi višji deželni sodniji je bilo zapovedano, naj kaznuje vsakega po postavi, kdor se pregreši zoper ukaze tega patenta, in škofu briksenskem je bilo naročeno, naj zapové svojim duhovnom, da ravnajo v duhu ces. patenta.

Potem je prišlo drugo branje dr. Mühlfeldovega predloga na versto, ki želi, naj se določijo posebni odbori za napravo tistih ustavnih postav, ktere je uni dan nasvetoval. Dr. Herbst kot referent je o tem prvi govoril in si dokazati prizadjal, da osnova teh postav spada ob oblast tega državnega zbora. Potem so se začeli splošni pomenki o tem predlogu. Stopil je prvi na oder dr. Smolka in za njim dr. Rieger, — oba Slovana z dušo in telesom; uni vodja Poljcov, ta vodja Čehov. Tiho je postalo v zbornici; vsaka stran je radovedno čula, kaj bota govorila; zlasti levica je pazila na Smolkov govor, ker se je v sladkem upanju že več dni zibala, da bode prestopil iz desne na levo stran. Al zmotila se je, mo ak kakor je Smolka, ostane dosleden v tem, kar je za pravo spoznal. Govoril je mirno in si prizadeval potolažiti strast svojih nasprotnikov dokazovaje jim, da Slovani hočejo edino cesarstvo, pa samopravlje (autonomijo) dežel posamnih in narodnost svojo, brez ktere ni svoboda nikakor mogoča. V ravno tem duhu je govoril tudi dr. Rieger, zagovarjaje pravice slovanskega naroda, le s tem razločkom, da Smolkov govor je bil enak ponosni pa mirno tekoči reki, Riegerjev pa valovju razdraženega morja, ktere ga ukrotiti še celo znani zvonček predsednikov ni mogel. Obá govora sta tako važna na mnogo stran, da ju bojo prinesle prihodnje „Novice“ od besede do besede, kakor tudi dr. Tomanov govor 22. junija, v katerem je krasno in tolažljivo govoril o pravicah narodov, o potrebi autonomii dežel, o odgovoru ministra Schmerlinga na njegovo interpelacijo itd. Govorilo je za tem še več drugih poslancov; imenitniši govori so bili Clamovi, Petrinovi, škofa Jirsika, ki je zagovarjal toliko napadano katoliško cerkev, Brincov in Pillersdorfov, čigar beseda je bila polna miru in sprave. Včeraj so se začeli sosebni pomenki o Mühlfeldovem predlogu. Omeniti moramo še, da v tej seji je tudi zbor poslancov kakor zbornica gosposka enoglasno sklenil, ko je slišal, da se bo presvitla cesarica spet za zdravja voljo podala na otok Karf, poslati deputacijo do nje s serčnimi vošili za dosego terdnega zdravja. Al obema zbornicama sta presv. cesar in cesarica poslala odgovor, da se lepo zahvalita za nju lojalno razodetje, da pa v svoji žalosti nista v stanu deputacije sprejeti.

— Presvitla cesarica, spremljena od Njih Velič. cesarja, se je v saboto popoldne po železnici podala čez Terst v Miramare, odkodar bo po morji pot nastopila v Karf, otok jonskega morja.

— Važniše novice preteklega leta moremo danes spet le ob kratkem dovteti. — Tudi od zbornice magnatov potejena ogerska adresa je menda šla že na Dunaj k cesarju. Ali jo bojo cesar sprejeli ali ne, in kaj bo potem? je zdaj najvažniše vprašanje. Naj popišemo danes, kako stojé Ogri s svojimi brati Slovani.

Izun Rusinov izrekli so se vsi drugi slovanski narodi na Ogerskem, to je, Hrvati, Serbi in Slovaki, v kakošnem razmerju hočejo gledé narodnosti s Magjari živeti. Mislimo svojim bravcom ustreči, ako jim očitovanje teh naših soplemenih bratov na kratko oznamo.

Serbi so v svoji še mesca aprila t. l. v Karlovcih deržani skupščini sklenili zahtevati, da naj jim se odloči njihovo zemljišče pod imenom „serbska vojvodina“, h kateri bi pripadali vsi kraji in mesta v Bački in temeškem Banatu, kjer so prebivavci serbski večina, kakor tudi Srem in graničarski regimenti petrovaradinski in serbsko-banaški s titelskim bataljonom, in kateri na čelu bi stal po narodu izbrani vojvoda; ona bi bila sicer celovit del ogerske dežele, ter bi ž njo skupaj imela kralja, deželni zbor in zakone, kakor tudi centralno oblast; po drugi strani pa vendar svojo samostojno upravo, v smislu dosedanjih ogerskih županij; svoj jezik v cerkvi, šoli in uredu; popolno nezavisnost v cerkvenih in verskih rečeh; svojo lastno višjo (apelacijsko) sodnijo; upravi na čelu bi stal vojvoda z narodno skupščino ali njenim odborom; pri namestništvu in najvišji sodni v Peštu bi morali postavljeni biti serbski referenti; na deželnem ogerskem zboru serbski poslanci ne bi imeli vsaki svoj — ampak vsi skupaj en glas, tako da bi zborni sklep še le takrat za vojvodino obveljal, kadar bi mu večina serbskih poslancov pristopila. Ti serbski zahtevi se imajo ko kraljevski predlogi poslati ogerskemu deželnemu zboru, ter se po njem kakor tudi po kralji, da postavno moč zadobijo, poterditi.

V hervaškem deželnem zboru je spet centralni odbor, v sporazumljenji z vsimi družimi odbori, v ktere je zbor razdeljen, te dni načertal sledeče pogoje o združenji z Ogri: ogerski deželni zbor naj najpred prizná, da kraljestvo dalmatinsko, hervaško in slavonsko skupaj z Reko in vojaško granico hervaško-slavonsko od kraljestva ogerskega popolnoma nezavisno in samostojno; da je po dogodkih leta 1848 in 1849 prestala med njima vsaka predobstava zveza izun da imata obadva tistega kralja, ki se krona ob enem za ogersko in za dalmatinsko-hervaško-slavonsko kraljestvo. Kadar bode ogerski državni zbor vse to pripoznal, da so tedaj Hrvati in Slavonci privoljni z Ogri v obrambo ustavne slobode jačjo vez, ko je dosedanja, napraviti. Slovaki naposled so imeli tudi te dni zbirališče v Turoškem sv. Martinu, ter sklenili poslati na ogerski deželni zbor prošnjo sledečih 4 členov: a) Naj jim se odloči posebno zemljišče pod imenom: „Hornyo-uhorske slovenske okoli“ kamor bi spadali vsi kraji in mesta, v kterih so Slovaki večina; vendar tako, da bi to zemljišče ostalo celovit del ogerske dežele; b) naj se v okrožji tega zemljišča vpelje povsod narodni jezik ko uredni; c) naj se napravi za nje slovanska višja in menična sodnija; in za izobraževanje slovaških pravoznancov naj se osnuje slovaška pravna akademija; d) na peštanskem vseučilišču naj se vstroji stolica za slovensko (slovaško) slovstvo, in slovenski matici naj se daje podpora iz deželnega zaklada.

Napomenjamo še, da se tudi Rusini in Rumuni gibljejo, in enake zahteve pripravljajo. Posebno se sedmograški Rumuni tako očitujejo, da dokler se ne prekličejo oni členi ogerskih zakonov od leta 1848, ki ustanovljajo magjarsko supremacijo čez vse druge nemagjarske narode na Ogerskem, ne bodo oni nič hotli znati od zveze (unije) z ogersko krono.

— Cesar Napoleon je priznal te dni italijansko kraljestvo, pa s tem prideržkom, da za zdaj ostane francozka armada še v Rimu, kar je Lahe nekoliko poterlo. Govori se, da tudi rusovska vlada bo kmali priznala italijansko kraljestvo. — Sv. oče papež so spet zboleli, in če je res, kar se v časnikih bere, je njih bolezen nevarna.

Kursi na Dunaji 25. junija.

5 % metaliki 68 fl. 15 kr.	Ažijo srebra 36 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 79 fl. 75 kr.	Cekini 6 fl. 57 kr.